

Huvudman

Ljungby kommun
barn.och.utbildningsnamnden@ljungby.se

Ärendet

Tematisk tillsyn av beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9 vid grundskolan Kungshögsskolan enhet 3 i Ljungby kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ljungby kommun att senast den **fredag den 9 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande beslut om betyg och förandet av betygskatalog. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ljungby kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ljungby kommun ska vidta följande åtgärder

Beslut om betyg och betygskatalog

1. Se till att beslut om betyg, när undervisningen bedrivs av en eller flera lärare som inte är legitimerade, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Det oavsagda gäller inte om kompletterande bestämmelser i skolförordningen är tillämpliga. (3 kap. 16 § skollagen och 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen).

2. Se till att beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (6 kap. 10 § skolförordningen samt 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [2011:123]).
3. Se till att det av betygskatalogen framgår ifall ett betyg har beslutats efter provning, om ett betyg har rättats eller ändrats samt när detta har gjorts. Såväl det gamla som det nya betyget ska framgå och den eller de som har beslutat om nytt betyg efter provning, rättelse eller ändring ska datera och signera uppgiften i betygskatalogen. (9 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [2011:123]).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:3163) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende beslut om betyg, dokumentation av betyg och utformning av betygskatalog avseende årskurs 9. Kungshögsskolan enhet 3 i Ljungby kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom besök på skolenheten den 17 april 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts den 17 april 2024 och dokumentation har granskats, bl.a. betygskatalog och en förteckning över undervisande personal. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Föreläggande

Beslut om betyg och betygs katalog i årskurs 9

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över den personal som undervisade eleverna i årskurs 9 och betygs katalogen från höstterminen 2023 avseende dessa elever. Av förteckningen över undervisande personal framgår vilka lärare som har lärarlegitimation. Betygs katalogen förs på papper och består av en sida med en tabell där elevernas namn och personnummer framgår samt elevernas betyg i samtliga ämnen. Därtill finns även en kolumn benämnd *Anteckningar* samt en kolumn med elevens meritvärde. Nedanför tabellen finns information om vilken klass och termin betygs katalogen avser samt information om skolenheten, skolenhetskod, huvudman och lägeskommun. På ett separat blad finns en översikt över vilka lärare som är betygssättande i respektive ämne med deras egenhändiga signaturer och datering för betygssättning samt information om klass, termin, skolenhet, huvudman, skolenhetskod och lägeskommun. På denna sida har betygssättande lärare egenhändigt daterat och signerat vid respektive ämne, men det finns ingen egenhändig signatur vid vart och ett av betygen. Av betygs katalogen framgår att samtliga elever i betygs katalogen har betyg i de ämnen de undervisats i, och i de fall betyget är uppflyttat från tidigare termin anges detta i betygs katalogen.

Av förteckningen över undervisande personal framgår att en lärare i fysik, en lärare i svenska som andraspråk, en lärare i matematik samt tre lärare i modersmål saknar legitimation, övriga lärare har legitimation. De tre modersmållärarna är anställda utan tidsbegränsning.

På det separata bladet med signaturer framgår att en olegitimerad lärare i ämnet fysik ensamt signerat betygs katalogen för två av klasserna. I en klass har tre legitimerade och en olegitimerad lärare signerat betygs katalogen i svenska som andraspråk och i två klasser har både en legitimerad lärare och en olegitimerad lärare i matematik signerat betygs katalogen. Lärarna i modersmål har ensamma signerat betygs katalogen.

På sidan med tabellen med elevernas namn och betyg har undervisande lärare antecknat sina initialer under respektive ämneskolumn. I ämnet svenska som andraspråk i en klass återfinns en initial under ämneskolumnen trots att två lärare har signerat ämnet svenska som andraspråk på den andra sidan i betygs katalogen. Av intervju med rektorn framgår att detta sannolikt beror på att läraren som skulle ha skrivit sina initialer under ämneskolumnen för svenska som andraspråk har missat det, då den skrivit sina initialer under ämneskolumnen för svenska. På bladen i betygs katalogen för tre klasser har två lärare tillsammans med den undervisande läraren skrivit sina initialer under ämneskolumnerna för ett flertal ämnen, men de har inte signerat betygs katalogen. Rektorn uppger i intervju att dessa två lärare undervisar några av eleverna i en särskild undervisningsgrupp, och fungerar som stöd i betygssättningen med ordinarie lärare. Alla betyg som dessa

skrivit sina initialer under i sammanställningen sätts i samråd med den ordinarie läraren som sedan signerar betygskatalogen.

På de separata bladen med signaturer framgår vidare att undervisande lärare daterat och signerat betygen i respektive ämne. På bladen med signaturer för samtliga klasser i betygskatalogen framgår att två eller tre lärare har signerat betygskatalogen i ämnena svenska, matematik, spanska, tyska, slöjd, svenska som andraspråk samt hem- och konsumentkunskap i varje klass. I de fall fler än en lärare har undervisat i ett ämne framgår inte vem som har beslutat om respektive elevs betyg.

I betygskatalogen anges att 15 betyg har strukits över och ersatts med ett annat betyg som noterats i fältet anteckningar. I vissa fall har några lärare skrivit det gamla betyget med en pil till det nya betyget. I några fall är det otydligt på grund av överstrykningarna vilket det gamla betyget är. I tre av fallen innebär justeringen att betyget sänks. Det saknas datering och signatur i samtliga fall och i det framgår inte heller huruvida det gäller ändring eller rättelse av betygen.

Av betygskatalogen framgår vidare att två betyg i två klasser har justerats av en lärare som ej signerat betygskatalogen. Enligt rektorn undervisar läraren i särskild undervisningsgrupp och betygsätter de elever som är tillfälligt placerade i särskild undervisningsgrupp. Dessa elever ingår i betygskatalogen för sin ordinarie klass i systemet. Läraren i den särskilda undervisningsgruppen är legitimerad och fattar enligt rektorn beslut om betyg i samråd med ordinarie lärare.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (10 kap. 15 § första stycket skollagen). Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet (10 kap 17 och 18 §§ skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). I 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning i modersmål (6 kap. 5 § skolförordningen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog. Rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygs katalog (SKOLFS 2011:123) ska betygs katalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygs katalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygs katalogen ska föras löpande. Betygs katalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygs katalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygs katalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygs katalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). En betygs katalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter provning ska framgå av betygs katalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan markeras med ett horisontellt streck (9 §). Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen (2010:800) eller anpassad timplan enligt 3 kap. 12 h § skollagen (11 §). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygs katalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygs katalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt. (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Ändringen ska göras av rektorn om den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl, det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas. (3 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns flertalet brister i Kungshögsskolan enhet 3s arbete med beslut om betyg och skolans betygs katalog.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att olegitimerad lärare ensamt har beslutat om betyg och signerat betygskatalogen. Av utredningen framgår att lärare ensamt har beslutat om betyg och signerat betygskatalogen för flera klasser trots att lärare saknar legitimation.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det är en brist att inte varje betyg har en signatur. Då varje betyg är ett beslut ska det vid varje betyg finnas en signatur med datering. Av utredningen framgår att lärarna har signerat betygskatalogen på ett separat blad med en eller flera signaturer per ämne. Eftersom lärarnas signaturer finns på ett separat blad föreligger risk för att bladet med elevernas betyg kan bytas ut eller ändras utan att bladet med betygsättande lärares signatur ändras. Det framgår även att en lärare som undervisar i särskild undervisningsgrupp inte finns med som undervisande lärare i betygskatalogen och således inte heller beslutat om eller signerat dessa betyg. Vidare är det oklart i de fall då fler än en lärare signerat betygskatalogen i ett ämne vem som har beslutat om betyg för respektive elev. Det är även oklart vilken lärare som har undervisat vilken elev i de fall fler än en lärare har skrivit sina initialer under tabellen för ämnet i betygskatalogen. Det är av rättssäkerhetsskäl av stor vikt att dokumentation av beslut om betyg sker i enlighet med gällande föreskrifter.

Skolinspektionen bedömer också att justeringar av betyg i betygskatalogen inte görs enligt författningarnas krav. Av utredningen framgår att det vid en justering av betyg inte alltid framgår av betygskatalogen vilket det gamla betyget är och att det i samtliga fall saknas signering och datering. Det framgår även att det i betygskatalogen inte heller är tydligt huruvida det är en ändring eller rättelse av betyget.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ljungby kommuns verksamhet vid Kungshögsskolan enhet 3 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om betyg och utformning av betygskatalog. Det finns därför skäl att förelägga Ljungby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av Carolin Levinsson.

Föredragande i ärendet har varit utredaren Elsa Widerberg.